

Protocol

Încheiat între

Asociația Română pentru Custodia Comună

și

Institutul de Psihologie Judiciară

Art.1. Prin prezenta se recunoaște fenomenul de alienare parentală. Alienarea parentală reprezintă o formă de abuz emoțional deosebit asupra copilului. În baza prezentului protocol, semnatarii vor cere organismelor abilitate ale statului să preia în legislația și în practica judecătorească bunele practici din străinătate legate de combaterea acestui fenomen.

Art.2. Părțile semnatare apreciază că *alienarea parentală* poate fi înțeleasă și ca interferență negativă în dezvoltarea relațiilor specifice părinte-copil, a relațiilor de atașament reciproc ale unui copil cu părintele sau, provocată de oricare dintre părinți, de bunici sau de oricare altă persoană care locuiește în mod permanent cu copilul sau exercită autoritatea parentală ori tutela în locul părinților, cu scopul înstrăinării copilului de părintele său (numit părinte țință sau părinte alienat), pentru a împiedica construirea și menținerea relațiilor specifice părinte-copil dintre minor și acesta.

Art. 3. Următoarele acțiuni pot fi incluse în practica de alienare parentală, care poate fi realizată atât direct de către alienator, cât și prin intermediul unor terțe părți:

I – efectuarea unor campanii de denigrare a modului în care părintele țință își exercită drepturile și obligațiile părintești;

II – împiedicarea în orice mod și cu orice pretext a exercitării autorității părintești, precum și menținerii, construirii și dezvoltării relației de atașament reciproc între părinte și copil;

III – obstrucționarea contactului dintre copil ori adolescent și părintele alienat (părintele țință);

IV – împiedicarea dreptului legal de exercitare a dreptului la familie și la relații de familie;

V – restricționarea deliberată a accesului părintelui alienat (părintelui țință) în timp util la informații personale relevante cu privire la copil ori adolescent, inclusiv la informațiile legate de activitatea școlară și extrașcolară, deplasarea copilului în alte localități, situația medicală sau de modificare a adresei de reședință/domiciliu;

VI – depunerea unor plângeri în scop de șicană împotriva unui părinte, împotriva membrilor familiei

acestui sau împotriva bunicii sau altor persoane din anturajul părintelui alienat, pentru a îngreuna, împiedica sau periclita prezența lor în viața copilului sau adolescentului;

VII – Schimbarea fără justificare a reședinței copilului într-un loc îndepărtat, cu scopul de a face dificil copilului ori adolescentului interacțiunea cu celălalt părinte, cu familia acestuia sau cu bunicii.

VIII – Schimbarea unității de învățământ sau a medicului de familie a copilului fără acordul părintelui țință în condițiile în care acest părinte este disponibil.

Art. 4. Practica de alienare parentală încalcă dreptul fundamental al copilului ori adolescentului de a avea o viață de familie sănătoasă, deteriorează relațiile afective cu părintele sau cu alți membri ai familiei și constituie o formă de abuz emoțional grav asupra copilului ori adolescentului, prin încălcarea drepturilor aferente exercitării autorității părintești sau a celor privitoare la tutelă sau custodie.

Art. 5. Odată identificat *actul de alienare parentală*, apreciem că procedurile ar trebui să se demareze cu celeritate, judecătorul stabilind de urgență expertiza psihologică a copilului și a părinților de către un psiholog cu competență în expertiza psihologică, abilitat în domeniu. De asemenea, apreciem că judecătorul va trebui să stabilească măsurile compensatorii necesare pentru păstrarea integrității relațiilor afective ale copilului ori adolescentului cu părintele alienat, inclusiv garantarea efectivă a legăturilor personale cu părintele alienat (părintele țință) sau facilitarea reuniunii reale dintre cei doi, după caz.

Art. 6. Apreciam că pe calea *ordonanței președințiale* sau prin încheiere de ședință, în cazul unui proces aflat pe rol, la cererea părintelui care solicită constatarea alienării parentale, li se vor asigura copilului și părintelui un minimum de întâlniri, care pot fi asistate la nevoie de către un psiholog cu competență în expertiză psihologică, indicat de către instanță, exceptând cazurile în care există un pericol iminent și evident pentru integritatea fizică sau psihologică a copilului.

Art. 7. Ori de câte ori există suspiciuni rezonabile ale unei posibile practici de alienare parentală, aduse în urma unui proces de stabilire a măsurilor privitoare la relațiile specifice părinte-copil, judecătorul poate stabili în timpul procesului, din proprie inițiativă sau la cererea părții interesate, efectuarea unei *expertize psihologice* și alte măsuri urgente.

§1 *Raportul de expertiză psihologică* se bazează, după caz, pe o analiză psihologică complexă realizată de către experți psihologi numiți de către instanță, care va include: *anamneza, interviul și observația părților,*

metoda narativă, utilizarea metodelor proiective, analiza relațiilor părinte-copil, a relațiilor de atașament și a stilurilor parentale, a personalităților părinților implicate și a riscului de abuz fizic și emoțional asupra copilului.

§2 Expertiza psihologică va putea fi efectuată de către psihologi cu competență în expertiză psihologică, dovedită prin diplome / certificate profesionale care să ateste formarea profesională complementară și experiența acestora în domeniu.

§3 Experții psihologi cărora li s-a atribuit expertiza psihologică vor efectua demersul profesional cu celeritate, fără a depăși termenul de 30 (treizeci) de zile pentru a prezenta raportul de expertiză psihologică, după finalizarea acesteia.

§4 Raportul de expertiză psihologică va putea fi utilizat ca probă în stabilirea măsurilor privitoare la copil, ținând cont că alienarea parentală reprezintă o formă de violență emoțională severă / abuz emoțional grav asupra copilului.

Art. 8. Susținem adoptarea unor măsuri compensatorii, după constatarea actelor tipice de alienare parentală sau a oricărui comportament ce obstrucționează legăturile personale ale unui copil ori adolescent cu oricare dintre părinți. Indiferent dacă constatarea alienării părintești s-a făcut în urma unui proces judiciar finalizat ori în decursul unui proces judiciar în curs, judecătorul ar trebui să poată folosi, în mod cumulativ, unul sau mai multe dintre instrumentele procedurale de mai jos, în scopul de a inhiba sau atenua efectele alienării parentale, în funcție de gravitatea cazului, fără a exonera pe alienator de eventuala răspundere civilă sau penală:

I – identificarea alienării parentale și notificarea alienatorului pentru ca acesta să evite să mai folosească practici de acest tip;

II – extinderea programului de legături personale în mod compensatoriu, în favoarea părintelui alienat;

III – adoptarea de sancțiuni utile în speță la adresa alienatorului;

IV – obligarea părintelui alienator la consiliere psihologică sau psihoterapie;

V – reinstaurarea autorității părintești pentru părintele alienat în cazul în care acesta a pierdut anterior autoritatea părintească prin aplicarea prevederilor codului familiei.

VI – stabilirea printr-un ordin judecătoresc a locuinței copilului la o adresă identificabilă care poate să coincidă sau nu locuința alienatorului (la un terț).

VII – schimbarea printr-un ordin judecătoresc a locuinței copilului la locuința părintelui alienat.

VIII – suspendarea exercițiului autorității părintești pentru părintele alienator, în baza art. 398 cod civil.

Art. 9. §1 Susținem că în toate procesele care stabilesc locuința minorului, locuința trebuie identificată detaliat și explicit (cu adresă), iar nu generic („la mama” sau „la tata”) pentru a permite clarificare neechivocă a locului

de unde copilul trebuie preluat la începutul programului de legături personale și unde trebuie readus la finalizarea acestui program, în conformitate cu propunerile conținute în punctul 3 din Avizul CSM din data de 03.07.2012 (<https://goo.gl/Ocwl3H>)

§2 Susținem modificările la nivelul legislației și practicii judiciare, solicitate de către Institutul de Psihologie Judiciară, prin Memoriul “10 drepturi ale copilului ai cărui părinți au divorțat” <http://goo.gl/6WUca0>.

Art. 10. Stabilirea locuinței copilului de către instanță trebuie să se facă în baza unui algoritm bine stabilit, compatibil cu art. 21 din [Legea 272/2004 republicată](#) și care să nu discrimineze părinții în baza sexului lor sau pe baza similitudinii de sex dintre părinte și copil.

Art. 11. Apreciem că reprezintă acțiuni cu caracter de alienare parentală următoarele:

§1 Schimbarea locuinței minorului de către părintele rezident / nerezident la mai puțin de 3 km de locuința originală stabilită de instanța de judecată, fără ca celuilalt părinte să fie notificat

§2 Schimbarea locuinței minorului de către părintele rezident / nerezident la mai mult de 3 km de locuința originală stabilită de instanța de judecată, fără acordul scris al celuilalt părinte.

Art. 12. Susținem că părintele la care copilul locuiește are sarcina probei asupra sa, în sensul de a dovedi că a notificat sau, după caz, că a obținut acordul celuilalt părinte privitor la modificarea locuinței minorului. În absența unei astfel de dovezi, apreciem că schimbarea adresei copilului poate fi considerată a fi abuzivă, făcută cu scopul de a restricționa viața de familie dintre părinte și copil.

Art. 13. În cazul schimbării abuzive a locuinței copilului, apreciem că judecătorul poate, de asemenea, să inverseze responsabilitatea preluării și aducerii copilului ori adolescentului la domiciliul celuilalt părinte, în vederea punerii în aplicare a programului de legături personale.

Art. 14. În cazul familiilor cu un nivel ridicat de conflict, se recomandă ca preluarea copilului pentru programul de legături personale cu părintele să se facă în locuri neutre sau la sediul unei autorități publice, pentru a evita conflictul, iar uneori, chiar contactul dintre părinți.

Art. 15. Legăturile personale ale părintelui cu copilul trebuie să fie ample, regulate, frecvente ca interacțiune copil-părinte, pentru asigurarea familiarității dintre aceștia, precum și a atașamentului reciproc, de tip afectiv, acestea fiind în interesul superior al copilului. Apreciem că aceste măsuri trebuie aprobate de către instanța de judecată de câte ori este posibil, fiind cea mai bună cale pentru asigurarea dezvoltării echilibrate și armonioase a copilului din punct de vedere psihologic, pentru prevenirea înstrăinării și alienării parentale.

Art. 16. Susținem ca programele de tipul *un week-end la două săptămâni* sunt dăunătoare dezvoltării psiho-emoționale a copilului și trebuie evitate de către instanțe, *locuința alternativă fiind soluția optimă pentru*

dezvoltarea echilibrată și armonioasă a copilului. Apreciem că părintele rezident trebuie să încurajeze și să promoveze legăturile personale permanente ale copilului cu părintele nerezident și cu familia acestuia (frați, bunici, străbunici, verișori, alte rude), inclusiv prin menținerea și includerea acestuia părintelui nerezident în activitățile curente educaționale sau recreative ale copilului. Asigurarea unei perioade optime de creare sau recreare a climatului familial, necesar copilului pentru construirea sentimentului de încredere, în general, precum și de încredere în adult, în special.

Art. 17. Recomandăm instanțelor de judecată ca, în interesul copiilor, să stabilească programe de legături personale ale copilului care să implice minimum 33% din timp pe care copilul să îl petreacă în grija fiecăruia dintre cei doi părinți. În cazurile în care locuința alternantă nu este viabilă, atribuirea sau modificarea locuinței se va face în favoarea părintelui care încurajează și cultivă legăturile personale ale copilului cu celălalt părinte, în conformitate cu principiul californian descris în art. 21 alin (1) și (2) din [Legea 272/2004 republicată](#).

Art. 18. Solicităm organelor judiciare să interpreteze ca fiind "împotrivire la executare" în sensul [art. 379 din codul penal](#) acțiunea părintelui la care copilul locuiește temporar ori vremelnic, de a nu permite punerea în aplicare a programului de legături personale cu copilul prin:

-- mutarea copilului la altă adresă, refuzul de a deschide ușa locuinței, refuzul de a scoate copilul din locuință îmbrăcat adecvat condițiilor meteo și cu bagajul făcut,

-- orice acțiuni de intimidare sau proferarea de injurii la adresa executorului, martorilor ori celuilalt părinte,

-- intervenția unor terți, vecini, membri ai familiei extinse în sensul blocării copilului de a pleca cu celălalt părinte, ori în sensul încurajării copilului să refuze să plece cu celălalt părinte.

-- refuzul de a preda copilul în baza refuzului copilului de a pleca de la locuința sa împreună cu celălalt părinte, în condițiile în care nu există acuzații concretizate într-o plângere penală sau o investigație a DGASCP la adresa celui din urmă.

Art. 19. Constatarea refuzului părintelui de a permite punerea în aplicare a programului de legături personale cu copilul poate fi realizat, în primul rând, de către organele de poliție care veghează la asigurarea liniștii și ordinii publice (inclusiv prin serviciul telefonic 112), de către organele de poliție locală sau de către inspectorii autorității tutelare.

Art. 20. După pronunțarea hotărârii de divorț, părțile consimt să susțină necesitatea ca părinții să se întâlnească cu expertul psiholog, ambii părinți urmând să primească un training / consiliere psihologică primară privind relaționarea cu copilul minor pe viitor, având în vedere opiniile de specialitate și observațiile din cursul expertizei psihologice. (minicurs particularizat super intensiv de parenting)

Art. 21. Semnatarii prezentului protocol vor coopera cu organele statului (Ministerul Muncii, Consiliul Superior al Magistraturii, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Ministerul Învățământului, Ministerul Administrației și Internelor și Ministerul Public) pentru includerea acestor prevederi în legislație, normele de aplicare și în regulamentele de intervenție în caz de abuz.

Art. 22. Institutul de Psihologie Judiciară se va ocupa de formarea profesională complementară / continuă și certificarea psihologilor care să poată să expertizeze psihologic suspiciunile de abuz de tip alienator în fiecare dintre județele României.

Art. 23. Asociația Română pentru Custodia Comună va solicita colaboratori din rândul membrilor Institutului de Psihologie Judiciară, pentru cazurile gestionate.

Semnături autorizate:

Institutul de Psihologie Judiciară

Dr. Ștefan Iulian Laurențiu - Președinte

Dr. Rădulescu Anca Gilda - Formator

Asociația Română pentru Custodia Comună

Bogdan Cătălin - Președinte

Călin Iulia - Mihaela

01.02.2016